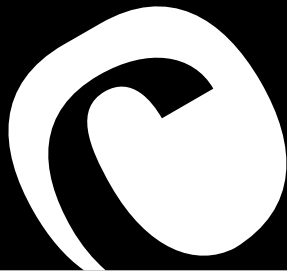


1,80€

núm. 55
novembre
desembre 09



culturàlia

Revista cultural de Tàrraga

XII edició dels Premis Culturàlia



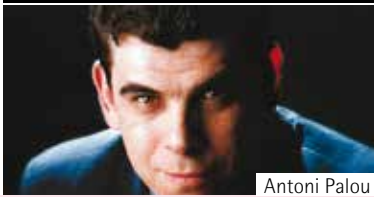
7 entitat
Associació de Familiars
d'Alzheimer de Tàrraga
i Comarca

10 comarca
Josep Antoni Martí,
col·leccionista de
càmeres de fotos

12 memòria històrica
El Santuari de la
Mare de Déu de la
Bovera



Portada 55
Fotografia: Josep Antoni Martí



Antoni Palou

Editorial

Brots verds...

Ja tenim la boira entre nosaltres, l'hivern ja ha arribat, i a les portes de Nadal hem gaudit d'una tardor cultural intensa; diferents actes entre els que destaco les presentacions dels dos llibres del targari Josep Antoni Martí Talavera, el primer el 16 de setembre, "L'Hort de Cal Cantirer" que ens va sorprendre pel llenguatge directe i noble, on l'autor relata les seves vivències a Tàrrrega que ha anat evolucionant en el temps, relats que alterna amb fotografies retrospectives familiars i simpàtiques; el segon, el 20 de novembre, anomenat "Jarabacoa" molt més visual, es tracta d'un llibre de viatge a la República Dominicana, on l'autor s'immerse en el seu paisatge i amb la seva gent, integrant-se plenament en el seu petit cosmos, amb molt de detall; també és lloable la tasca que l'Ajuntament està duent al castell de Tàrrrega amb les excavacions arqueològiques i l'il·lusionat projecte de recuperació que han permès la descoberta d'una cisterna de pedra tallada datada entre els s. XIII-XIV i que és un dels pocs testimonis del seu passat medieval encara existent; i un entranyable record per l'amic Miquel Soldevila, recentment traspasat, al qual vam recordar en un emotiu acte el passat 9 de desembre, un recital musico-poètic en el marc de la Fira d'Artistes i Activitats Tradicionals, sota el títol "Torno tot seguit" on els seus amics el van recordar, glossant-ne el seu testimoni amb versos, cançons, balls populars i el que no podia mancar: una interpretació de percussió amb cinc bateries a l'uníson, com a ell li agradava, acte que omplí l'espai de gom a gom i que devia agradar molt a la seva mare i germana que com tots nosaltres, tant l'apreciàvem...

Submergits en aquesta crisi no tant sols econòmica, sinó més greu, la crisi de valors en tota la seva extensió, apreciem afortunadament el que ara se'n diu "brots verds", i els podríem localitzar en diferents indrets, així, en el llegat i valors de tots els guardonats aquest any als premis Culturalàlia, que ens van transmetre les seves idees i vivències positives, en tots els seus àmbits: socials, culturals, artístics, econòmics, de mecenatge i personals, recordo amb il·lusió alguna de les paraules del cantautor Lluís Llach en el seu últim concert: "De gran, jo vull ser bona persona", i de veritat, tots els guardonats són bones persones, qualitats que abans no eren importants, però que ara, cada vegada van prenent força; i un altre exemple el podríem tenir en l'encomiable esforç que un grup de ciutadans anònims, representatius del més variat de la societat civil, ha derivat en les consultes populars del passat diumenge 13 de desembre i que han suposat una espectacular mostra de civisme i com no, de rauxa; sense entrar en el seu contingut polític, si és meritori que una iniciativa hagi sorgit de persones alienes a la política oficialista, i que ens han donat una autèntica lliçó, mostrant-nos que hi ha alternatives a la progressiva abstenció de les consultes recents, a la constant desafecció, i que en conjunt, ens demostra que existeixen indicis importants per tornar a recuperar la normalitat, el civisme i la dignitat, que són les constants vitals d'una societat civil normalitzada. Des del Centre Cultural de Tàrrrega us volem desitjar unes felices festes i un millor any 2010, en companyia dels vostres i de tots.

sumari

Els articles publicats a Culturalàlia només reflecteixen l'opinió de qui els signa. El Consell de redacció de la revista es reserva el dret de publicar o no les cartes adreçades al director i de resumir-ne els continguts.

2 editorial Brots verds...	3 notícies	4-6 actualitat XII Premis Culturalàlia	7-9 entitat Associació de Familiars d'Alzheimer de Tàrrrega i Comarca
10-11 comarca Josep Antoni Martí, col·leccionista de càmeres de fotos	12-15 memòria històrica El Santuari de la Mare de Déu de la Bovera	16-17 entrevista Josep Maria Bosch astrònom	18 opinió Què faig i perquè ho faig
19-21 rutes culturals Les Borges Blanques Sant Magi de la Brufaganya	22 la cuina llibres	23 agenda	

culturalàlia

Revista cultural de Tàrrrega

Núm. 55 | novembre_desembre '09

Direcció
Antoni Palou
Centre Cultural de Tàrrrega

Directora executiva
Roser Torruella

Redacció
Laia Pedrós
Annabel Roca

Correcció
Laia Pedrós

Disseny i publicitat
David Mora
Silvia Pedreira

Fotografia
Laia Pedrós
Annabel Roca
Antoni Palou
Josep Antoni Martí

Col·labora
Antoni Palou
Pep Vall
Montse Aloy

Edició i màrqueting
Centre de Disseny Innova, sl
Av. Catalunya, 61, entl. 1a < Tàrrrega
Tel. 973 314 698 < Fax 973 314 699
culturalia@centredisseny.com
www.centredisseny.com

Dipòsit legal: L-1528/98

El targarí J. A. Martí Talavera publica un recull fotogràfic de la seva obra



La sala d'actes de l'IES Alfons Costafreda de Tàrraga va acollir el divendres 20 de novembre la presentació de *Jarabacoa*, *l'eterna primavera*, el segon llibre del targarí Josep Antoni Martí i Talavera.

Es tracta d'un llibre que narra les vivències de Martí en un viatge a Jarabacoa (la República Dominicana) i en el que en destaquen les fotografies, bàsicament de persones, animals i flors. Segons va explicar Xavier Garcia, "s'ha de llegir a poc a poc i s'ha d'observar amb atenció perquè només d'aquesta manera ens adonarem que la majoria dels fons estan plens d'objectes amb significat". Per la seva part, l'editora, Roser Torruella, va destacar que "és un llibre per a tothom ja que el poder que tenen les fotografies fa que s'entengui sense haver de llegir-lo".

La presentació, en la que van assistir un centenar de persones, va comptar amb una classe magistral de fotografia de l'autor Josep Antoni Martí i Talavera.

S'ha de destacar que Martí ja té altres projectes en ment, aquest mes de desembre ha emprès un nou viatge a Colòmbia.

La Tàrraga dels segles XIX i XX a través de la figura del Mestre Güell

L'historiador lleidatà Joaquim Capdevila va presentar el passat 12 de desembre a Tàrraga el seu estudi sobre la figura de Josep Güell i Guillaumet (1872-1930), activista i figura cabdal per entendre com evolucionà la capital de l'Urgell a cavall dels segles XIX i XX. L'estudi ha vist la llum en el marc de la Col·lecció Natan (núm. 31) que edita la Regidoria de Cultura i a més d'una àmplia glossa elaborada per Capdevila ofereix una cinquantena d'articles de l'època, tots de contingut ideològic. La majoria dels escrits recuperats van sorgir de la ploma del Mestre Güell (així se'l coneix popularment) i foren publicats en revistes com *El Àguila Tarragense*, *La Renaixensa* o *La Signou*. El volum inclou també articles d'altres autors coetanis, com Valeri Serra i Boldú, que polemitzen amb el mateix Güell.

Així, el llibre *Escrits 1899 - 1930* aporta coneixement històric sobre el temps que li tocà viure al Mestre Güell, caracteritzat pel catalanisme cultural del XIX que derivà cap a un fort pensament polític a principis del XX. Segons Capdevila, el Mestre Güell simbolitza "l'intellectual que es val de les arts com a motor de regeneració social i que lluita així contra el materialisme de l'època". A més del mateix Capdevila, el volum fou presentat a Tàrraga per Manuel Lladonosa, catedràtic d'Història Contemporània de la UdL, acompanyat del regidor de Cultura, Jordi Ramon, i l'alcalde Joan Amézaga. A l'acte també van assistir-hi les nebodes de Güell, les germanes Rosina i Maria Teresa Pera Güell.

Unes 22.000 persones visiten la Fira d'Artistes i Artesans de Tàrraga

La 11a. Fira d'Artistes i Artesans de Tàrraga va tancar portes el dimarts 8 de desembre després de rebre 22.000 visitants i dur a terme unes 30 activitats paral·leles durant el pont festiu. Pel que fa al centenar de paradistes, es pot afirmar que malgrat la crisi el ritme de vendes va ser "acceptable" en paraules d'alguns expositors. En aquest sentit, la proximitat de les dates nadalenes afavoreix l'interès dels consumidors per aquest tipus d'articles singulars vinculats amb la pintura, la ceràmica, l'escultura, l'orfebreria i les manualitats en general. Entre les activitats destacades s'ha de dir que el dilluns al vespre va tenir lloc un homenatge col·lectiu en memòria del percussionista Miquel Soldevila, fill de la ciutat recentment desaparegut, que va anar a càrrec de Xavier Garcia i una vintena de músics i artistes més. Sota el títol *Torno tot seguit*, es va evocar la figura de Soldevila amb versos, cançons, balls populars i interpretacions de percussió amb cinc bateries a l'unison. També s'ha de destacar l'elaboració d'un tronc de Nadal de 40 metres i 150 kg de pes que van fer els membres de la pastisseria El Pati el diumenge a la tarda. Amb aquest tronc es van repartir fins a 2.000 racions.

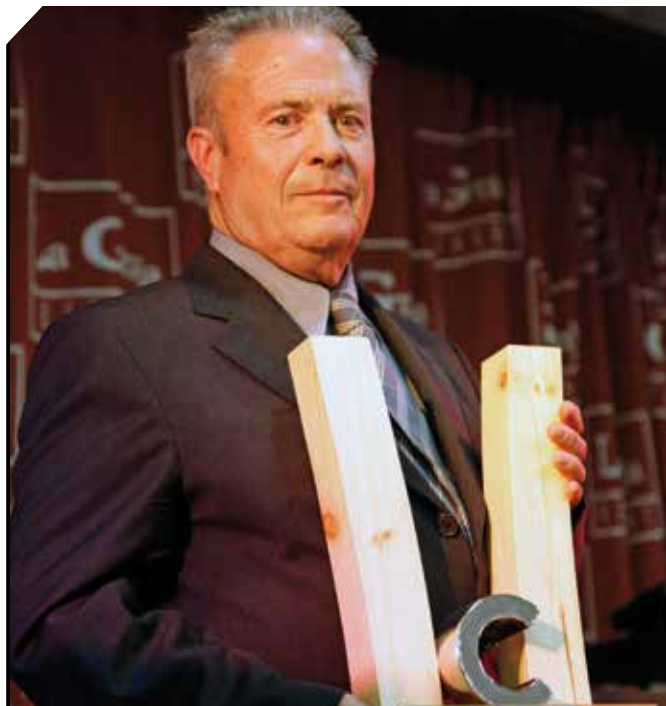


XII Premis Culturàlia

Text: Laia Pedrós
Fotografia: Josep Antoni Martí Talavera



El Centre Cultural de Tàrrrega reconeix des de fa dotze anys la tasca social, cívica i cultural realitzada per persones i entitats de la ciutat i de la comarca de l'Urgell. Com a novetat enguany es van entregar sis guardons, un més que habitualment. Així, es va incorporar el premi a la tasca científica, atorgat a Josep Maria Bosch pel descobriment de l'asteroide més gran que està a prop de la Terra i pel seu impuls en la redacció de la normativa de contaminació lumínica de Catalunya.



L'Aula d'Extensió Universitària de Tàrraga és l'entitat reconeguda per la seva acció cultural i social.



Josep Maria Bosch rep un premi especial en investigació i ciència.



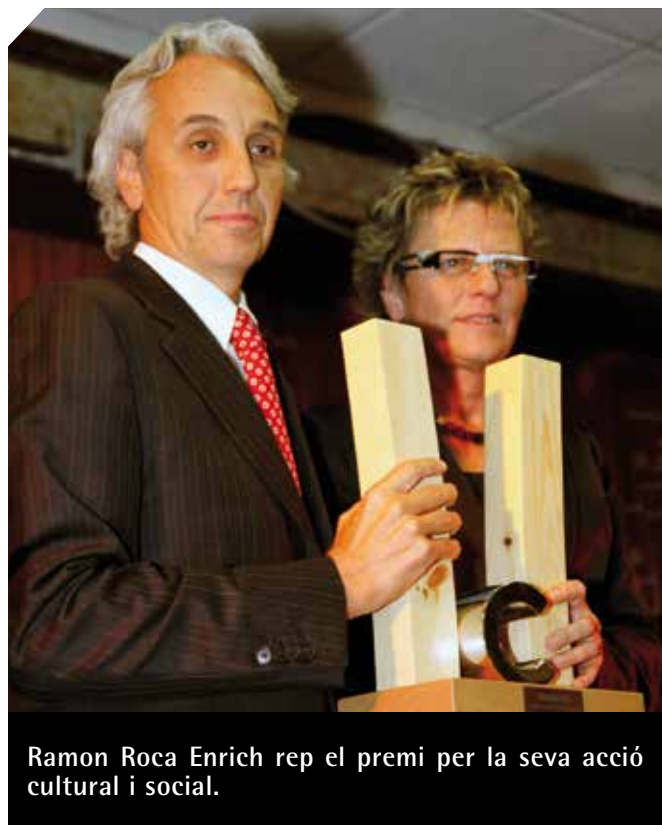
El propietari de l'edifici botiga Alba-Meda és guardonat per la restauració arquitectònica.



Manel Mayoral del Museu de Juguines i Autòmats de Verdú rep el premi comarcal per l'actuació cultural i social.



Matilde Grau Armengol rep el trofeu per la seva obra i per haver fet el monument en homenatge a Tàrraga: Ciutat Gegantera.



Ramon Roca Enrich rep el premi per la seva acció cultural i social.



L'acte de lliurament dels premis Culturàlia va tenir lloc el passat 21 de novembre en un sopar de gala molt emotiu que es va celebrar a la sala de festes del restaurant La Granja de la capital de l'Urgell. El president, Pep Vall, va aprofitar per afirmar que "des del Centre Cultural volem estendre aquests premis a tota la província de Lleida per donar-los a conèixer i fer-los més populars".

A banda del reconeixement a Josep Maria Bosch es van entregar cinc guardons més. Pel que fa a l'actuació arquitectònica es va atorgar un premi a l'edifi botiga Alba-Meda situada al carrer Agoders Claret per la seva decoració extraordinària. S'ha de destacar que aquest últim any s'ha efectuat una reforma a la botiga adaptant-la a les característiques del comerç del temps actual sense perdre però l'essència del comerç tradicional.

Matilde Grau i Armengol fou la

guardonada per la seva obra, sobretot després de fer el Bol d'Or. De molts UN, monument en homenatge a Tàrraga: Ciutat Gegantera 2009 que es va inaugurar el passat mes de maig i ja s'ha convertit en un símbol identificari de la capital de l'Urgell.

D'altra banda, Ramon Roca va obtenir el premi a títol individual per la seva acció cultural i social i l'Aula d'Extensió Universitària de Tàrraga va ser l'entitat premiada també per la seva acció cultural i social.

Ja per acabar, el guardó comarcal va ser pel Museu de Juguets i Autòmats de Verdú i per Manel Mayoral que l'està donant a conèixer a nivell internacional.

S'ha de destacar que durant 12 anys el Centre Cultural de Tàrraga ha homenajat grans artistes i entitats de Tàrraga i de la comarca de l'Urgell que han treballat per promoure la cultura i la terra. 🌱



Associació de Familiars d'Alzheimer

i altres malalties neurodegeneratives Tàrrrega i Comarca



L'Associació de Familiars d'Alzheimer i altres malalties neurodegeneratives Tàrrrega i Comarca es va constituir ara fa 10 anys amb l'objectiu de donar servei a les persones afectades per aquestes malalties i a les seves famílies.

La malaltia de l'Alzheimer

L'Alzheimer és una malaltia del cervell, un tipus de demència, que ocasiona la mort progressiva de les neurones.

En aquests moments la malaltia de l'Alzheimer és degenerativa, progressiva i irreversible. Tanmateix s'estan fent moltes investigacions científiques arreu del món amb l'objectiu de trobar solucions que permetin, si bé no curar la malaltia encara, almenys retardar-ne i alentir-ne el desenvolupament.

Com a conseqüència, el malalt té dificultats per recordar, prendre decisions, comunicar-se amb els altres, expressar idees i sentiments... Va perdent, doncs, les capacitats per desenvolupar normalment les activitats que formaven part de la vida quotidiana (cuinar, conduir, comprar, treballar...). En la mesura que avança la malaltia va perdent la capacitat de cuidar de si mateix.

De tota manera, ara existeixen tractaments farmacològics i no farmacològics (tallers d'estimulació cognitiva) que ajuden a pal·liar alguns dels símptomes que els malalts experimenten, amb la qual cosa els milloren la qualitat de vida. A més, no s'ha d'oblidar que és una malaltia lenta, el procés evolutiu de la qual depèn molt de cada persona, i que passa per diferents fases.

Durant les primeres etapes de desenvolupament, la malaltia mostra uns símptomes tan poc evidents que sovint passa desapercebuda tant al mateix malalt com als seus familiars. D'altra banda, aquests primers símptomes són tan diferents en cada persona que solen atribuir-se a processos normals d'envelliment. De tota manera, els símptomes següents poden ajudar a detectar la malaltia: dificultat per recordar converses recents, dificultat per recordar el mes o el dia de la setmana, pèrdua de la capacitat de manejar els diners, apatia general, possible desorientació en entorns coneguts, cada vegada li és més difícil cuinar o anar a comprar...

Segons les estadístiques, la malaltia apareix a partir dels 50 anys encara que s'han conegut casos de persones més joves. L'incidència de la demència augmenta ràpidament a partir dels 65 anys. Un 4% en el grup de 65 a 69

anys i un 36% en les persones de 85 anys o més. En el moment que apareix es pot atribuir a la vellesa o a l'oblit comú. S'ha de destacar també que un altre factor de risc són els antecedents familiars de la malaltia, per la qual cosa s'està investigant el paper de la genètica en el seu desenvolupament.

Un diagnòstic precoç del malalt és molt important perquè ajuda a planificar millor el futur del malalt, a prendre les decisions necessàries amb temps i a arreglar els assumptes importants que pugui tenir. Un diagnòstic precoç ajuda a descartar altres malalties que de vegades es poden confondre amb l'Alzheimer. D'altra banda, hi ha demències i situacions que també dificulten la capacitat intel·lectual dels individus però que no són Alzheimer, i poden ser reversibles si es detecten a temps: són, per exemple, les originades pel consum de drogues, les relacionades amb la depressió o les derivades de problemes de tiroide.

L'Associació de Tàrrrega i Comarca

Pel que fa a l'Alzheimer i/o les altres malalties neurodegeneratives és molt important tractar-les com més aviat millor. Per aquest motiu a l'Associació de Familiars d'Alzheimer i altres malalties neurodegeneratives Tàrrrega i Comarca es treballa amb el malalt els aspectes cognitiu, psicològic i social, també les activitats de la vida diària, amb l'objectiu que el malalt pugui gaudir el major temps possible de les capacitats per poder-se valer per ell mateix. També s'ajuda a augmentar l'autoestima d'aquest.

L'equip de professionals està format per una logopeda, una psicòloga, una treballadora social i tres auxiliars d'infermeria en geriatria.

L'Associació també disposa d'un vehicle adaptat per tal de facilitar l'assistència dels malalts als tallers. És un servei que porta en funcionament gairebé sis anys. Aquest vehicle permet acostar a persones a l'entitat que potser sense aquest vehicle hauria estat impossible que gaudissin dels tallers d'estimulació.

Els malalts treballen la psicoestimulació de les capacitats cognitives (atenció, memòria, llenguatge, raonament, càlcul, escriptura...), les activitats de



la vida diària, logopèdia, psicomotricitat, fisioteràpia i musicoteràpia. A més se'ls ofereix assessorament i suport psicològic. Els tallers es fan tots els dies de la setmana, de dilluns a divendres els matins de nou a una i les tardes de dos quarts de quatre a dos quarts de set.

A banda de tractar el malalt, l'Associació també atèn els familiars donat que aquesta malaltia afecta a tot el nucli familiar. És molt important que aquests coneguin els símptomes de l'Alzheimer i sàpiguen com s'ha de tractar. Des de l'Associació s'ofereix atenció personalitzada a cada família (se'ls dona pautes per tal d'afrontar cada etapa en la que va entrant el malalt), a més s'organitzen Grups d'Ajuda Mútua amb els quals s'aconsegueix donar suport als familiars cuidadors, aquests es troben mensualment. L'objectiu d'aquests grups és posar en comú les diferents situacions que viuen els familiars per veure com les supera cadascú.

Aquesta Associació es financia d'una banda amb les quotes dels usuaris (malalts) i amb les quotes dels socis, actualment n'hi ha uns 125. Aquests ingressos suposen un 50% del total.

També rep subvencions de l'Ajuntament de Tàrrrega, la Diputació de Lleida, el Departament de Salut de la Generalitat i el Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat, així com ajudes de fundacions i empreses privades. A més, durant tot l'any s'organitzen diferents activitats per donar-se a conèixer i recaptar més fons. La més important és la celebració del Dia Mundial de l'Alzheimer, el 21 de setembre, que posen meses petitòries a diferents poblacions de la comarca, organitzen caminades, representacions de teatre i conferències, entre d'altres. Aquest any van recaptar uns 7.000 euros.

S'ha de destacar que qualsevol persona que estigui interessada pot col·laborar amb l'Associació i fer-se soci, independentment de si té un familiar afectat o no per aquestes malalties neurodegeneratives.

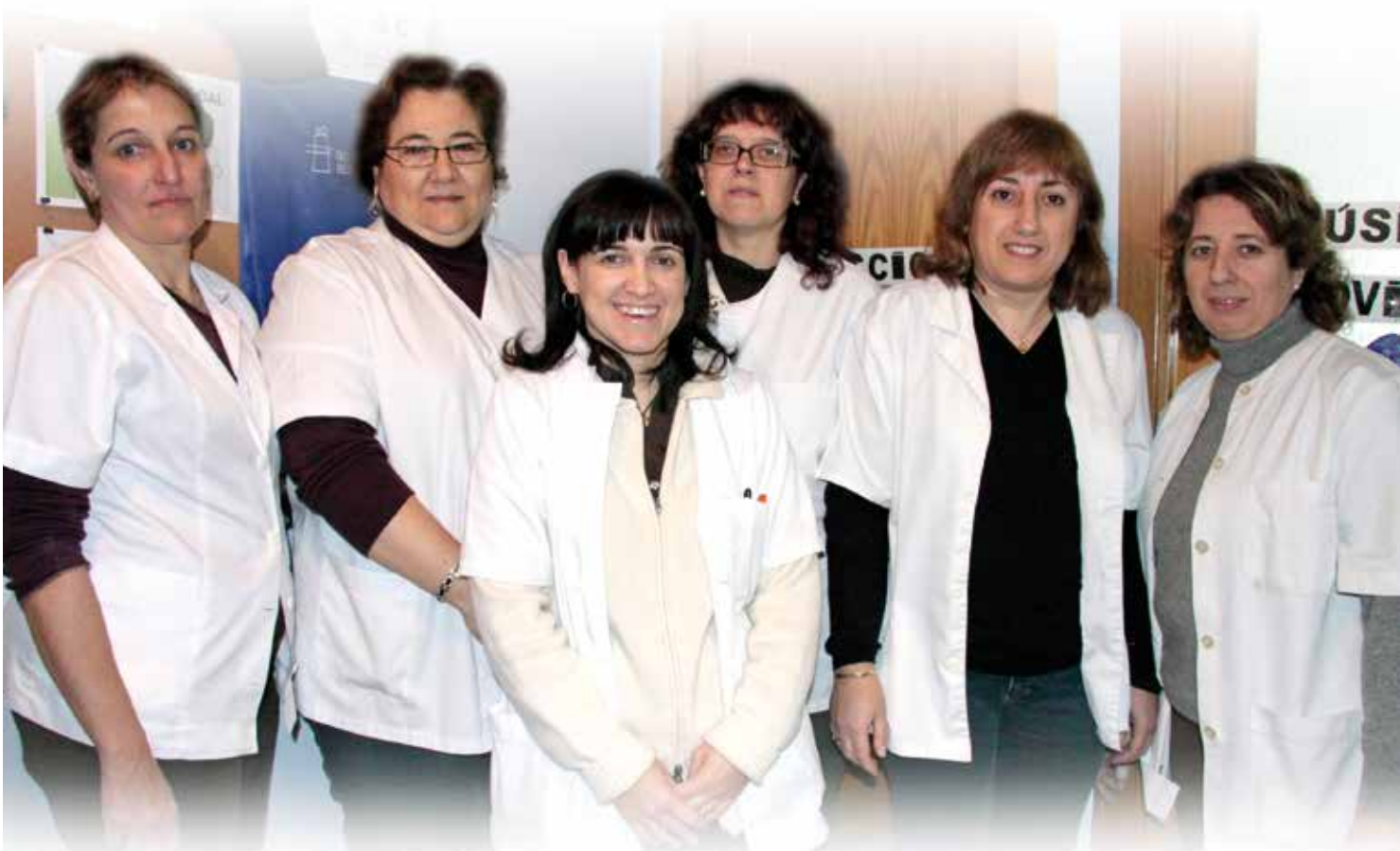
D'altra banda, l'Associació disposa d'un fons destinat a concedir beques per aquelles famílies que tenen un malalt afectat per alguna malaltia del cervell i que per dificultats econòmiques els hi seria molt costós poder assistir als diferents tallers.

Centre de Dia

L'Associació actualment treballa en un projecte molt important per a la ciutat de Tàrrrega i els malalts d'Alzheimer i altres malalties neurodegeneratives, la construcció d'un centre de dia especialitzat en malalts d'Alzheimer que serà el primer d'aquestes característiques a les comarques de Lleida.

L'Ajuntament de Tàrrrega va cedir a l'Associació una parcel·la de 2000 m² a la zona d'equipament del Maset (carrer Arquitecte Gaudí) i allí està previst construir-hi un centre de dia d'una sola planta (1000 m²) amb capacitat per a 100 persones.

En aquests moments l'Associació està treballant en aquest projecte, concretament busca fons econòmic per poder començar les obres. Els membres de la junta són conscients que en temps de crisi econòmica com l'actual serà difícil aconseguir finançament però hi estan posant tots els esforços, fins i tot, hi ha entitats que hi col·laboren. Per exemple, el grup de teatre BAT de Tàrrrega escenificarà una obra de teatre el proper 24 de gener per recaptar fons per la construcció d'aquest centre de dia. ☺



Josep Antoni Martí Talavera

Col·leccionista de càmeres de fotos



En menys d'un any, aquest col·leccionista particular ha aconseguit crear un conjunt de més de quatre-centes càmeres fotogràfiques, a més de diversos objectius, fundes, motxilles, trípodes i molts altres accessoris. Tot i que actualment és ell qui s'encarrega de cuidar i custodiar la col·lecció.

Text: Annabel Roca
Fotografia: Annabel Roca i
Josep Antoni Martí

Josep Antoni Martí Talavera és un targari que, tot i haver treballat com a docent durant pràcticament tota la vida, també s'ha dedicat a la fotografia. Durant un temps va fer-ho com a professional, tot i que després les seves obligacions van fer que hagués de deixar la fotografia en un pla més d'aficionat. Tot i això, actualment està jubilat i aprofita el temps lliure per dedicar-se a la fotografia en pràcticament totes les facetes: fa fotografies artístiques, participa de jurat en alguns concursos fotogràfics, retoca imatges digitalment, i col·lecciona càmeres i material relacionat amb la fotografia. De fet últimament fins i tot ha començat a col·leccionar telèfons mòbils dels que duen càmera de fotos incorporada.

Tot i que mai ha llençat cap de les càmeres que ha anat fent servir al llarg de la vida, no va ser fins a principis d'aquest 2009 que va decidir col·leccionar-ne. Aleshores va començar a buscar càmeres antigues a les fires d'antiquitats, va negociar amb col·leccionistes que es venien algunes de les seves càmeres, etc. Veient el que feia, alguns amics seus van decidir donar-li les càmeres que tenien, pensant que en Josep Antoni les guardaria i cuidaria bé. I no s'equivocaven.

Els tipus de càmeres que té són molt diverses. El sol fet que la més antiga sigui del segle XIX i que la més nova sigui del segle XXI ja és molt curiós. A més, té màquines d'acordió, de caixó, vasculants, reflex, de pas intercanviable, digitals, etc. De marques també en té moltes: Des de Rollei o Cobra fins a Nikon o Canon, passant per moltes més. A banda, com ja hem dit anteriorment, té tot tipus de complements, que van des de desenes d'òptiques diferents fins a maletes i fundes tant antigues com noves,

passant per flaixos, trípodes, i fins i tot llibres de fotografia o de retoc digital d'imatges. Pel que fa als telèfons mòbils, fa poc va pensar que els telèfons mòbils que duen càmeres incorporades també són màquines fotogràfiques, i per tant, ja ha començat a guardar-ne uns quants.

Entre la gran quantitat de material que custodia Martí Talavera destaca una càmera d'acordió de la dècada del 1880, la més antiga que té. Cal dir, però, que ell no té més afecte a una càmera en concret. Considera que totes són especials, ja que totes tenen una gran història al darrere. Per exemple, en té una que és del mateix any que va néixer la seva tia (fa 102 anys) i, coincidències de la vida, també és del mateix any en què Ferros Trepat, on ell havia treballat de jove, va emetre la primera factura. Altres de molt interessants són una que feien servir els reporters de guerra, la primera màquina d'òptica canviàble que va fabricar Canon, alguna d'edició limitada, o una de dimensions increïblement reduïdes, a més de totes les que encara tenen el carret a dins.

Ara que ja té molt material, passa hores intentant obtenir la màxima informació possible de cada una de les màquines que té: quina marca i model és, quin any es va fabricar, quines especificacions tècniques la caracteritzen, i qualsevol tipus d'informació que pugui resultar útil o interessant. L'objectiu de dur a terme aquesta tasca és poder-les catalogar no només per tenir-ne tota la informació, sinó també per si de cara al futur alguna institució mostra interès a fer-ne un museu. De fet, Josep Antoni Martí ja ha fet saber a l'Ajuntament de Tàrrrega que està disposat a cedir el material, sempre i quan se'n faci un bon ús, i que a ell personalment li faria molta il·lusió que de cara al futur aquest es pogués exposar a les naus de Cal Trepat, a Tàrrrega. Mentrestant, aquest artista ja treballa amb un amic per tal de crear un museu vir-

tual amb imatges i informació de totes les càmeres.

Una altra tasca que Martí duu a terme és intentar reparar les màquines que no funcionen. Ell té molts coneixements de mecànica, i els aprofita per intentar veure quin és el problema de les càmeres que no van bé. De fet, n'ha aconseguit reparar més d'una. D'altra banda, també aprofita aquests coneixements per crear estructures per al seu estudi fotogràfic.

Quan vam parlar amb Josep Antoni Martí vam aprofitar per preguntar-li quina va ser la seva primera càmera de fer fotos. Ens va explicar que va ser una Verisa que va intercanviar per una màquina d'afaitar amb un company de la mili. Amb aquesta màquina es va començar a aficionar a l'art d'immortalitzar moments, i més endavant es va comprar una Icon que li van robar un dia a Barcelona. De totes maneres, diu que aquell robatori va ser l'ocasió per comprar-se la seva primera Nikon, que va ser la càmera que el va dur a dedicar-se a la fotografia de manera professional. Aleshores va anar a Madrid a fer un curs per aconseguir el carnet de fotògraf professional, i després fins i tot es va quedar un temps a fer de professor de fotografia a la mateixa escola on ell va estudiar per treure's el carnet.

Queda palès que la col·lecció d'aquest targari és de valor incalculable, i amb el temps pot arribar a ser encara molt més valuosa. Cal, però, que quan ell decideixi no continuar amb aquesta feina o bé no pugui fer-ho hi hagi algú disposat a custodiar-ho i conservar-ho. D'altra banda, seria molt interessant que amb el temps això es convertís en una exposició d'abast públic. ☺

Agraïm a Josep Antoni Martí Talavera que ens hagi permès accedir a la seva col·lecció privada i que ens n'hagi facilitat la informació.





El Santuari de la Mare de Déu de la Bovera

El Santuari de la Mare de Déu de la Bovera es troba dalt d'un turó just al costat de Guimerà. És un lloc molt tranquil i acollidor, que actualment funciona com a centre de culte de manera esporàdica i com a lloc de reunió i esbarjo pràcticament cada cap de setmana. Darrere d'aquest lloc hi ha una gran història començada fa més de vuit-cents anys.

Text i Fotografia: Annabel Roca

m memòria històrica

Història

Sabem que el Santuari de la Bovera existeix com a mínim des de l'any 1190, quan Pere de Tàrrrega va fundar-hi un monestir. També se sap que cinc anys més tard hi vivia una congregació de monges cistercenques que el 1237 van rebre un permís per part del Papa Gregori IX per buscar un nou emplaçament, ja que a la Bovera hi havia molta pobresa i manca d'aigua. Tot i que part de la comunitat va marxar al Bergadà, l'emplaçament final de la congregació va ser al Monestir de Vallsanta, just sota el turó de la Bovera.

Va ser a partir del moment en el qual les monges van marxar que l'antiga església de la Bovera va passar a ser un Santuari, que estava fortificat i disposava d'un torre de defensa documentada per primer cop l'any 1438. Al final del segle XVI es va pintar un retaule per a aquest Santuari que explica la llegenda de com es va trobar la Mare de Déu. Actualment hi ha una còpia del retaule en una de les capelles laterals de l'església, mentre que l'original es conserva al Museu Episcopal de Vic.

En l'actualitat el monestir ja no existeix, sinó que damunt d'aquest i de la torre de vigilància s'hi va construir una casa annexa que durant un temps va servir d'habitatge i que actualment acull els visitants i els permet fer-hi dinars, trobades, etc.

Mare de Déu llegendària

Tal com dèiem anteriorment, popularment es coneix una llegenda que explica com es va trobar la Mare de Déu de la Bovera. Segons aquesta llegenda, la imatge va ser trobada damunt d'una alzina per un pastor que pasturava els seus bous a l'Edat Mitjana. A més, la història popular atorga virtuts curatives al tronc d'aquesta alzina, especialment pel que fa al mal de queixal.

És per tot plegat que actualment la imatge d'aquesta Mare de Déu es troba sota una alzina a l'altar de l'església, i prop del Santuari encara es conserva un tronc d'alzina molt vell, que representa el lloc on la van trobar. D'altra banda, l'altar des de fa una mica més d'un any està decorat amb una pintura al fresc que, entre altres elements importants a la zona, també representa la mare de Déu damunt d'un tronc d'alzina.

L'església avui

El Santuari de Santa Maria de la Bovera és un edifici barroc. Té cinc altars: un de principal i quatre de laterals. El presbiteri conté la imatge de la Mare de Déu i està decorat, com dèiem anteriorment, amb una gran pintura al fresc inaugurada el setembre del 2008 i realitzada pel pintor targarí Josep Minguell. Aquesta obra mostra, en una banda, tota la vall del riu Corb amb els



m memòria històrica



diferents pobles d'aquesta: Guimerà, Ciutadilla, Altet, etc. D'altra banda també es representa la llegenda de la troballa de la Mare de Déu i es fa referència a la tradició agrícola de l'Urgell i la vall del riu Corb, amb representació dels cultius més típics de la zona com són els cereals o les oliveres, entre altres.

Tant el sostre com les columnes de l'església estan decorades de manera molt interessant. A més, just damunt del baptisteri es conserva una petita peça de decoració diferent. Es tracta de l'única resta de la decoració que hi havia a l'església abans que aquesta es restaurés.

Pel que fa al funcionament de l'església com a centre de culte, actualment s'hi fa missa dues vegades a l'any: el dia de Pasqua i el dia de la Mare de Déu de la Bovera, que se celebra el primer dissabte de setembre. Tot i que s'hauria

“La llegenda diu que la Mare de Déu de la Bovera es va trobar en una alzina”

de celebrar el dia 8 de setembre, es va decidir fer-ho el primer dissabte de mes per tal que la gent que treballa o estudia fora del poble de Guimerà hi pugui assistir. A més, de tant en tant s'hi celebra algun esdeveniment especial com casaments o comunions.

L'edifici annex

El que ara és l'edifici annex a l'església és on antigament hi havia el convent i la torre, que després va ser també la residència de l'ermità. Sabem que l'últim ermità que hi va viure va fer-ho el segle passat. Vivia amb uns masovers i tenien hort i bestiar per tal de mantenir-se. Actualment, en una de les parets d'aquest edifici hi ha una zona emmascarada: és

la prova que hi va viure gent, a més de ser testimoni de la zona on hi havia la llar de foc o la xemeneia. En aquesta mateixa sala també s'hi poden observar diversos escuts heràldics de famílies influents antigament a la zona.

D'altra banda, en aquest edifici hi ha quatre arcs suportats per columnes de fust quadrilobulat. D'aquestes, tres es conserven encara de l'edifici original del segle XII, mentre que les altres han estat reconstruïdes. La diferència entre unes i altres és evident, i a simple vista es pot diferenciar quines són les originals.

Avui en dia és en aquesta sala on es fan els dinars, berenars o trobades diverses que s'organitzen a la Bovera, ja sigui per part de particulars, o per institucions públiques com ara escoles o ajuntaments. Els àpats també es poden fer a l'exterior quan la meteorologia ho permet.



Conservació de la Bovera

Ja fa molts anys que diversos veïns i veïnes de Guimerà van decidir crear el Consorci de la Mare de Déu de la Bovera per tal de lluitar per preservar i fer més viu el Santuari. L'any 1986, per exemple, es va fer un projecte de remodelació de la casa annexa a l'església. Tot i que es va contractar un arquitecte i que es van rebre ajudes per part de diverses institucions, no hauria estat possible dur a terme les obres sense l'ajuda del Consistori, que no només va buscar persones que poguessin cedir materials, sinó que també van organitzar un voluntariat per tal que la gent del poble i ells mateixos pugessin a la Bovera a ajudar fent de manobres, paletes, netejant, o el que convingués.

D'altra banda, fa temps que cada any, cap a la primavera, un grup de persones s'aplega a la Bovera per tal de dur-hi a terme les tasques de manteniment necessàries: pintar, netejar, reparar alguna cosa, etc. Després tots junts fan un més que merescut dinar o sopar allà mateix.

Un dels membres del Consistori, Miquel Prous, s'encarrega del Santuari des de fa uns vuit anys. Ell és l'encarregat d'organitzar les trobades que s'hi fan, de facilitar-los les taules, les cadires, la llenya, etc. També explica a tothom qui vol la història i les llegendes de la zona, i s'encarrega que tot estigui bé i que no sorgeixi cap problema. A més, els dissabtes i els diumenges té un petit servei de bar obert allà per tal que els visitants puguin prendre un refresc o un aperitiu. Cal destacar que tota aquesta feina la duu a terme de manera voluntària, tot i que per dinar a la Bovera s'ha de pagar el preu simbòlic de dos euros i mig per persona. Quan li preguntem si creu que algú continuarà aquesta tasca el dia que ell ja no pugui fer-ho, ens diu que no ho sap, però que a ell, com és lògic, li agradaria molt que sí que es continués. ☺

Agraïm la col·laboració de Miquel Prous i de Dolors Minguell per haver fer possible aquest reportatge.



Josep Ma Bosch

Astrònom

Josep Maria Bosch

Josep Maria Bosch enguany ha estat reconegut per diferents motius. D'una banda, el passat 16 de setembre va descobrir l'asteroide més gros que passa més a prop de la Terra. A causa d'això va ser guardonat en la dotzena edició dels Premis Culturàlia que entrega cada any el Centre Cultural de Tàrraga.

Bosch ha treballat durant 25 anys com a professor a l'IES Manuel de Pedrolo de la capital de l'Urgell i fa un any es va llençar a l'aventura (tal com diu ell) i va començar a treballar al Centre d'Observació de l'Univers (COU) d'Àger com a científic i professor.

Text i Fotografia: Laia Pedrós



Com et vas quedar quan et van dir que t'havien creat un guardó especial dins la dotzena edició dels premis Culturàlia?

No m'ho esperava, va ser una gran sorpresa perquè no tenia altres mèrits, però he de reconèixer que va ser pel descobriment d'un asteroide molt important, el número u.

És perillós aquest asteroide?

L'asteroide no és perillós, però entra en una àrea de seguretat de menys d'un milió de quilòmetres de la Terra, i sempre que entren dins aquesta àrea es consideren perillosos. Tot i això, he de dir que no és preocupant perquè en aquest moment l'asteroide i la Terra no s'han de trobar, passen molt a prop però s'encreuen en un altre nivell, a una distància com dues vegades de la Terra a la Lluna. Ara: l'hem de vigilar perquè aquests asteroides poden canviar d'òrbita, poden patir alteracions. A més, l'òrbita no la coneixem gaire, ens fan falta tres o quatre anys. Llavors sabrem si és més o no tant perillós.

Aquest asteroide és el més gros que s'ha descobert al voltant de la Terra, veritat?

Sí, és el primer asteroide, el número u. Té un quilòmetre i mig. Ara acaba d'entrar en un programa especial d'estudi preferent d'objectes de més d'un quilòmetre i

d'observació urgent. De fet des que el vaig descobrir fins avui l'han estat observant des de diferents llocs del món cada dia. A més, després d'aquests tres mesos investigant-lo, l'han trobat en una observació de l'any 1998; l'havien detectat en unes imatges preses a Arizona però no l'havien descobert. Amb aquesta observació, el camí que ha seguit fins ara l'objecte s'ha allargat de tres mesos a onze anys; així la seva òrbita es coneix més bé.

"L'asteroide que he descobert és el primer, el número u, té un quilòmetre i mig"

Per què s'anomena Apol·lo 2009 ST19 l'asteroide que has descobert?

És un nom que li van posar els sistemes informàtics del Minor Planet Center, el centre amb el qual treballo. És un organisme internacional que radica al Departament d'Astrofísica de la Universitat de Harvard. Derivats del Minor Planet Center, hi ha diversos organismes de diferents universitats que estudien els cossos menors del Sistema Solar.

I li podràs posar un nom?

Sí, quan en coneguem millor l'òrbita, d'aquí tres o quatre anys, li podré posar un nom. Encara no em vull comprometre amb cap, però serà un nom familiar. De fet, l'any 1992 vaig posar Verdaguer a un asteroide que vaig descobrir en ocasió del centenari de la mort de Jacint Verdaguer.

Hi ha gaires asteroides que s'atansen a la Terra?

Sí, bastants, i els experts estan realment preocupats. A més, hi ha hagut casos estranys. Per exemple, l'any 1994 un cometa va caure sobre Júpiter fragmentat en molts trossos. Si això hagués passat a la Terra, s'hagués produït un gran desastre. D'altra banda, el 1908, ara fa cent anys, un asteroide o part d'un cometa va explotar sobre Sibèria. Va ser una explosió equivalent a més de quinze megatones que va arrasar 2.500 quilòmetres quadrats de bosc; per sort allà no hi viu ningú. Si aquesta explosió hagués tingut lloc el 1962, durant la crisi dels míssils de Cuba, en temps de la Guerra Freda, s'hagués pogut desencadenar la primera i última guerra nuclear del món, ja que els soviètics haguessin pensat que es tractava d'un atac nuclear. S'ha de vigilar perquè es poden crear molts malentesos. Fins i tot avui en certes parts del món alguns pensarien que es tracta d'un atac enemic, quan simplement seria un asteroide que xoca amb la Terra i produeix una gran explosió.

A banda de descobrir aquest asteroide, has col·laborat en la redacció de la normativa per comba-

tre la contaminació lumínica, veritat?

Sí, un grup d'observadors vam formar una associació i vam demanar al Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya de regular l'enllumenat nocturn, perquè era caòtic i es llençava molta llum al cel i als núvols. Amb la normativa es podria estalviar energia i nosaltres, els astrònoms, tindriem el cel una mica més fosc per observar.

Aquesta llei s'està complint?

No. Es compleix molt poc, però hi ha poques lleis que es compleixin. Tot i això, la llei hi és i els fabricants tendeixen a complir-la perquè saben que existeix i que qualsevol dia se'n pot exigir el compliment amb sancions; així que s'adapten. Generalment ara quan es fa una nova instal·lació els fanals es posen correctament per no malgastar llum. Això anys endarrere no hagués passat.

Actualment treballes al Centre d'Observació de l'Univers (COU) d'Àger, quina tasca hi desenvolupes?

Em van venir a buscar al gener d'aquest any i em vaig acomiadar de l'institut. Feia vint-i-cinc anys que treballava de professor a l'IES Manuel de Pedrolo de Tàrraga. Al Centre d'Observació d'Àger hi sóc en comissió de serveis: rebem grups, fem classes d'astronomia i també portem unes línies d'investigació.

"El Minor Planet Center exigeix molt rigor i precisió"

A banda, estudies l'univers des del teu observatori a Santa Maria de Montmagastrell, nucli agregat de Tàrraga?

Sí, de fet des d'allí vaig descobrir l'asteroide.

Hi vas cada nit?

No, perquè algunes nits està núvol i no es pot veure res, però hi ha alguna nit ara a l'hivern que vaig a dormir tard.

D'on et ve aquesta afició per l'astronomia?

Sempre m'ha agradat, des de petit. És simple curiositat per la naturalesa.

Imagino que és un món fascinant?

Sí, quan ets dins veus que és fascinant. Però ara aquest aspecte més romàntic ha passat a segon pla i procuro fer una feina acurada. El Minor Planet Center, per exemple, exigeix molt rigor i una precisió extrema. De fet, en una ocasió em van anul·lar unes dades d'un asteroide que havia mesurat perquè tenia el rellotge intern del meu ordinador deu segons avançat. Això és realment extraordinari. ☺



Què faig i perquè ho faig

Montse Aloy

Què fa la Montse? Viure. I com ho fa? Doncs inspirant oxigen i espirant anhidrid carbònic, a l'inrevés de les plantes (ja veieu que no ens avanim gaire, elles i jo). I com visc? Doncs, els dilluns pitjor que els diumenges. A veure, m'agraden els dilluns. Estan plens de bons propòsits: anar a mercat a Tàrrrega, anar al metge aviat, posar la rentadora amb els llençols sense deixar-los tot el dia arrugats com una regalèssia, començar el règim acabar amb la mania de gastar més del que estalvio, menjar peix a la nit i llegums algun dia que comenci per di- i donarme de baixa de tots els webs que em prenen temps. Sí, els dilluns són magnífics. Un cop sóc a la ciutat, m'adono que tinc gana (mentre em miro amb

ulls pornogràfics un croissant que em diu "Vine, xata, fem un trio ti, jo i la teva llengua...!"), com que no tinc el do de la ubiqüitat no puc ser al metge, tinc la rentadora plena des d'ahir (i planxar és una activitat lúdica ja es contempla a l'hora de pati escolar...), m'he firat 3 quilos de tomàquets, uns carabassons i 2 metres de tela per ferme un abric, el bacallà és car i la llegum s'ha d'estovar i segurament tinc 20 missatges d'entrada al correu electrònic, un cada 5 minuts. Acabo anant al caixer per comprar pollastre a l'ast per dinar (llavors m'adono que les meves cuixes em fan figa i les del venedor estan molt ben repartides dins dels texans foscos i oliosos que duu sota el davantal) i lloant el dilluns, patró dels

Sants Propòsits Malmesos pel Començament de Setmana. I em dic que sort que som a dilluns, que demà començaré el règim i engegaré l'assecadora per a la roba arrugada i que bombin al metge i l'estalvi i que si m'han fet el dinar i no hi ha peix, doncs millor, així el gat no em miolarà tot el sant dia rere la porta. I tampoc hauré de dissimular amb tos seca i compassada els possibles aires de marinada que emetrà el meu cos flatulent de llienties. Visc, sí. D'aquella manera. Ai!! Me n'oblidava!! També m'agraden els dilluns perquè fan CSI, que és la meva sèrie preferida. Tot i que m'adormo al de Las Vegas, perquè el fan quan jo ja fa estona que peso figures al sofà. Vés, tothom té un costat morbós....

subs-
criu-
t'hi



culturālia

culturalia@centredisseny.com_973314698

Disposem de la tecnologia
més avançada per digitalitzar les teves pel·lícules

VHS, Betamax, 8 mm i súper 8
a format DVD

centre
disseny

Sr. Calassana, 41 - entorn La 3RDINA TÀRREGA tel. 973 314 045 fax 973 314 249

C. del Punt 25 - 25000 BALAGUER tel. 973 443 600 fax 973 443 587

Descobertes de l'entorn: Les Borges Blanques, seguint la banqueta del canal

(Garrigues)

Text i fotografia:
Antoni Palou Català
Centre Cultural de Tàrraga

Diumenge dia 27 de setembre: Reprenem les descobertes de l'entorn, i ens desplaçem cap al sud, a la comarca de Les Garrigues: A Les Borges Blanques. Descobrirem un altre tram del Canal d'Urgell, el que ens durà de Les Borges Blanques a la masia Roig (prop de Juneda) en un trajecte pla de 12 km; ens agrada descobrir el Canal d'Urgell (de moment no en podem encara triar-ne un altre, si es que no ens volem matricular a la facultat d'Enginyeria de Camins Canals i Ports...) i anem seguint el seu recorregut, aquesta vegada el tram final del canal principal (recordem que en altres sortides anàrem al terraplè (Castellersà) del canal principal (18/11/2007), la II sèquia del canal, del Castell del Remei a Ivars (11/5/2008), la IV sèquia de Les Borges a Juneda amb els nou salts (19/6/2005); iniciem la ruta a Les Borges Blanques i seguim tota l'estona la banqueta –s'anomena així el sender que voreja el canal– deixant el canal a la nostra esquerra. Agraïm fervorosament la frescor que ens donen els arbres plantats vora el canal, aquí, a diferència d'altres trajectes del canal no els han tallat, i de veritat, és un autèntic plaer poder aixoplugar-nos sota d'ells en aquest llarg itinerari: Plataners, freixes, oms, pollancre, s'alternen a la seva vora i ens projecten llur ombra que mitiga la forta calor que ens cau tot el matí. Anem trobant diferents elements propis de l'arquitectura del canal: Ponts de pedra, casetes de comportes, canalitzacions de pedra, etc. Sortim de Les Borges i esmorzem, reprenem el camí i anem trobant diferents escenaris naturals, conreus de regadiu: Pomes, pereres, panís i conreus de secà: Ametllers i oliveres. Arribem a la Casella del Tei, testimoni d'un dels últims habitatges unifamiliars construïts a la vora de les banquetes arbrades, on hi vivien els "canalers", persones encarregades del manteniment del canal, i que queda com testimoni d'un passat no molt llunyà que ens acompanya tot el trajecte;




contrasta l'altre costat del canal on hi ha construït un gran embassament i una moderna planta de tractament de purins. Seguint "canal avall" com diuen la gent de l'entorn, el panorama canvia: Més conreus de secà, ametllers amb unes delicioses ametlles que tastem al seu pas, en un entorn admirable. Ens sorprèn el pas de dos trens "AVE" que circulaven per la moderna línia que uneix Barcelona amb Lleida; seguim la ruta i arribem al final: la masia Roig. Un indret sorprenent, on el temps s'ha aturat: Es tracta d'un antic mas, on hi havia col·legi, cases dels jornalers, granja i casa senyorial en un entorn fortificat, hi accedim per una avinguda de plataners que ens mena fins l'entrada porticada; ens espera l'actual masover, que ens acull amb una hospitalitat inusual pels temps actuals, ens ensenya la capella, la granja i antigues escoles, i tot l'interior de la masia, el celler, el taller, les estances particulars, i per unes escales accedim al primer pis, on trobem les sales nobles, la sala de jocs, les habitacions privades dels senyors, les cambres de bany, en un entorn històric que ens fascina, per unes altres escales accedim a les golfes, immenses; al baixar, ens ensenya una sala amb armadures, tapissos, cadires i troncs amb

l'escut de la casa, que ens deixen bocabadats; a fora, els jardins, i un estany particular de la pròpia finca.

Eren quasi les 2 de la tarda, anem a buscar els vehicles a Les Borges, i dinem a un reservat de la Masia "Les Garrigues" on ens tracten molt bé.

La descoberta d'avui ha estat autèntica: una genuïna colònia rural a l'estil de les antigues colònies tèxtils, amb tots els seus ingredients: Capella, escola, dependències i casa noble, embolcallada amb el fresc recorregut de la banqueta, sovintejant contrastes de secà i regadiu, tot plegat ha estat un autèntic plaer pels sentits.

El 25 d'octubre van anar a Sant Magí de la Brufaganya, molt a prop de Santa Coloma de Queralt, en plena Conca de Barberà. 



Descobertes de l'entorn: Sant Magí de la Brufaganya i Santa Coloma de Queralt

La segona descoberta de la temporada ens porta als voltants de Santa Coloma de Queralt; només com a fet anecdòtic, refereixo que per arribar al destí hem travessat 4 comarques: Urgell, Segarra, Anoia i Conca de Barberà, i això sense fer més de 40 km havent trobat pel camí el que és habitual en aquest temps de tardor, caçadors de tota la vida i caçadors de bolets. Arribem a la vall de Sant Magí de la Brufaganya, un entorn privilegiat i emblemàtic, boscós i silvestre, al mateix Santuari de les Fonts, naixement del riu Gaià, i conegut popularment pel lloc on van a buscar en carros l'aigua miraculosa cada mes d'agost els tarraçonins i cerverins. L'entorn de les fonts és acollidor, ens agrada un roure centenari del que només en queda el tronc, però tant gran que per una esclatxa hi poden entrar quasi dues persones al seu interior; la capella de les fonts és un edifici restaurant, amb unes grans arcades descobertes, i per unes escales de pedra s'accedeix a les fonts, ubicades sota una capella buida i enreixada. Pugem per la carretera estreta i asfaltada fins dalt el santuari, que ja existia des del s. XIII, però que trobem tancat; canviem l'itinerari de baixada, per un estret corriol flanquejat per rouredes i pinedes de pins blancs, roigs i pinassa, envoltat d'una vegetació exuberant d'arbustos: Boix, ginebre, romani i ginesta, que ens encisaren amb les seves flaires. Tornem a pujar als vehicles i anem fins a Santa Perpètua de Gaià, situat al peu del congost de Santa Perpètua, sota un grup calcari en un paratge espectacular; deixem els cotxes al poble, i enfilant la llera del Gaià, seguim un camí ple de fulles que han anat caient dels plataners, arribant fins un estret viaró que travessant el poble s'enfila fins dalt el penya-segat on s'enclava la torre de guaita i el castell; destaca la torre de planta triangular, i l'església gòtica en molt mal estat de conservació però que es referma encara com testimoni d'un passat esplendorós, dominant l'estret congost, en la

línia dels castells de les contrades de frontera, una autèntica joia en un vistós enclau.

Enfilem de nou, i ens dirigim cap a Santa Coloma de Queralt, que en podríem dir "capital" de la comarca natural de la baixa Segarra; vila d'uns 3.000 habitants, acollidora per si sola, ens depara agradables sorpreses: El Castell Comtal, actual seu de l'Escola de Música i Biblioteca, el call Jueu, les fonts de les Canelles que descansen sota un esplèndid castanyer allargat, els quatre portals d'accés a la vila closa i l'espectacular església gòtica de Santa Maria, bastida entre els s. XII i XV i d'una bella inhòspita, amb un robust campanar de més de 40 m; l'interior és d'una sola nau amb arcs creuats i claus de volta, en destaco el retaule d'alabastre de Sant Llorenç d'un valor incalculable; ja eren quasi les 2:30 de la tarda, i dinem a Santa Coloma.

La descoberta ha estat incomparable; no hem caminat gaire però hem fruit d'uns indrets naturals autèntics, on aquests enclaus exuberants de vegetació en un entorn sec i continental prenen un inusual protagonisme.

El 29 de novembre vam descobrir Lleida: Parc de la Mitjana i tarda musical a l'Auditori. 



(Conca de Barberà)

Text i fotografia:
Antoni Palou Català
Centre Cultural de Tàrraga



la
cui-
na

La Secció de Gastronomia del Centre Cultural us proposa per aquests mesos una nova recepta boníssima i molt fàcil de preparar. Us permetrà gaudir d'un plat típic durant les festes de Nadal. Us animem a provar-la i esperem que us agradi molt i la repetiu en diverses ocasions.

Les persones interessades a participar en les activitats que organitza la secció gastronòmica, cal que es posin en contacte amb Pep Vall, al telèfon 973 310 150.

Canelons de carn



Ingredients per a 4 persones:

- Pasta per a 20 canelons
- 200 g de pit de pollastre
- 150 g de vedella
- 150 g de porc
- 100 g de botifarra crua
- 1 fetge de pollastre
- 1 ceba
- 150 g de tomàquets madurs
- 75 cc de conyac
- 200 cc de brou
- Oli
- Sal
- Pebre molt
- Nou moscada



Preparació:

Per començar, es pela i es pica la ceba, es ratlla el tomàquet i es talla la carn a trossos no gaire grossos. Es posa a coure la carn i el fetge en una cassola amb dues cullerades d'oli, i quan comencen a agafar una mica de color se salpobren. Aleshores s'hi afegeix la ceba i es baixa el foc, perquè no es recremi. Quan comença a estar rossa, s'hi tira el conyac, es deixa reduir i s'hi posa el tomàquet, es rectifica de sal i pebre i es deixa coure uns 10 minuts més. Quan la carn ja és cuita, es tritura. Aquest és el moment en què s'hi afegeix una mica de brou, però només si la pasta ha quedat massa espessa. Es bull la pasta dels canelons en aigua abundant, salada però sense oli. Durant els primers minuts, és millor anar-la remenant perquè no s'enganxi. Un cop cuita, estén i es farceix cada caneló amb la carn i s'enrotlla. Es col·loquen tots en una plata del forn, amb la costura de cara amunt, així quan els servim no s'obriran.



Preparació: 3 hores
Coccio: al forn
Dificultat: mitjana

l'Agenda'09



del Centre Cultural de Tàrraga

GENER - MARÇ
GENER 17
mas colom, altet, conill i la figuerosa.

FEBRER 14
rocallaura, montblanquet i boscos.

MARÇ 14
rocallaura, montblanquet i boscos.

DATA A FIXAR
tertúlia del vi

DIA A CONCRETAR
dijous gras

sortida de primavera reus



Recordeu!
El tercer dissabte de mes: mercat de les antiguitats i les arts.

per anunciar algun esdeveniment aquí
973 314 698

Llibres

www.llibres.cat

Novel·la
VINT-I-CINC ANYS I UN DIA
Carles Monguïod
ARA LLIBRES

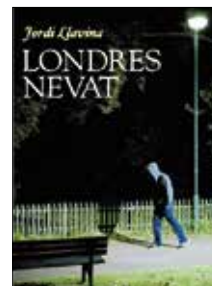
En vint-i-cinc anys de carrera, Carles Monguïod les ha vist de tots colors. I ho pot explicar. L'advocat que ha defensat les causes de l'escriptor Javier Cercas, la farmacèutica d'Olot M. Àngels Feliu o Juan José Moreno Cuenca, El Vaquilla, o les de tants personatges anònims, ara ha decidit posar els seus records negre sobre blanc. Novel·lesca i apassionant de la primera pàgina a



l'última, Vint-i-cinc anys i un dia és l'absorbent crònica judicial dels casos de més projecció pública de l'últim quart de segle, revelada per un dels seus protagonistes més brillants.

Novel·la
LONDRES NEVAT
Jordi Llavina
ÀMSTERDAM LLIBRES

El llibre més compacte, madur i profund de Jordi Llavina. Sis contes d'hivern. Sis fragments de vida que no es tornaran a repetir. Una nit en què està a punt de nevar, una dona espera la seva filla petita, que no acaba d'arribar mai. El periple londinenc d'un escriptor a quin han encarregat una missió compromesa i que acabarà realitzant-ne una altra ben diferent. Un professor enigmàtic torna, gairebé dues dècades més tard,



quan ja ningú no pensava en ell. Una angelical collidora de flors s'acosta als noranta anys... Un llibre delicat, en què els personatges s'enfronten amb el seu passat ple de fantasmes.



agenda

DESEMBRE 09
GENER 10

desembre

Dijous dia 24

Concert de Nadal amb la Coral del Sant Josep
A les 6 de la tarda, a la cruïlla dels carrers del Carme i Santa Anna
Organitza: Coral del Sant Josep

Divendres dia 25

Teatre: Un amant de comèdia de Lluís Coquard amb Grup de Teatre BAT
A les 10 de la nit, al Teatre Ateneu (plaça del Carme, 12)
Organitza: Grup de Teatre BAT. Preu: 10 euros

Dissabte dia 26

Teatre: Un amant de comèdia de Lluís Coquard amb Grup de Teatre BAT
A les 6 de la tarda, al Teatre Ateneu (plaça del Carme, 12)
Organitza: Grup de Teatre BAT - Preu: 10 euros

Diumenge dia 27

Concert de Nadal de la Coral Ramon Carnicer
A la 1 del migdia, a l'Església de la Mercè (Escola Pia)
Organitza: Coral Ramon Carnicer - Gratuït

Diumenge dia 27

24è Parc de Nadal de Tàrraga: tallers, activitats, animació infantil i juvenil,...
De 4 tarda a 8 vespre, Plaça de les Nacions sense Estat i espais urbans adjacents

Inauguració a les 6 de la tarda amb l'espectacle La gran família de Fadunito i gegants
Organitza: Regidoria de Cultura
Preu: 3 euros (1 a 18 anys)
Abonament: 15 euros

Diumenge dia 27

Sessió de ball amb el grup Casino
A les 7 de la tarda, a la sala de festes La Granja (carrer de La Granja, s/n)
Organitza: Regidoria de Cultura - Preu: 6 euros (amb consumició inclosa)

Diumenge dia 27 XIè.

Festival Internacional Orgues de Ponent i del Pirineu 2009: Concert de Jordi-Agustí Piqué, professor i organista del Monestir de Montserrat
A les 7 de la tarda, a l'Església Parroquial Santa Maria de l'Alba (Plaça Major)
Organitza: Associació d'Amics de l'Orgue de Ponent - Gratuït

Dilluns dia 28

24è Parc de Nadal de Tàrraga: tallers, activitats, animació infantil i juvenil,...
• De 4 tarda a 8 vespre, Plaça de les Nacions sense Estat i espais urbans adjacents
Organitza: Regidoria de Cultura
• A les 6 de la tarda: espectacle de La Cremlera Teatre sobre el Dia dels Innocents

Dimarts dia 29

24è Parc de Nadal de Tàrraga: tallers, activitats, animació infantil i juvenil,...
• De 4 tarda a 8 vespre, Plaça de les Nacions sense Estat i espais urbans adjacents
Organitza: Regidoria de Cultura
• Recollida de cartes del Patge Kassam, de 5 de la tarda a 8 del vespre, al Palau dels Marquesos de la Floresta (carrer del Carme)

Dimecres dia 30

24è Parc de Nadal de Tàrraga: tallers, activitats, animació infantil i juvenil,...
• De 4 tarda a 8 vespre, Plaça de les Nacions sense Estat i espais urbans adjacents
• Organitza: Regidoria de Cultura
• Recollida de cartes del Patge Kassam, de 5 de la tarda a 8 del vespre, al Palau dels Marquesos de la Floresta (carrer del Carme)

Dijous dia 31

24è Parc de Nadal de Tàrraga: tarda de cinema Amb les pel·lícules Vicky

el Vikingo i Hannah Montana
A les 4 de la tarda, a Cines Majèstic (avinguda de Catalunya, 54)
Organitza: Regidoria de Cultura - Preu: 3 euros

Dijous dia 31

Disco Party Cap d'Any: festa per a tothom amb ritmes disco, rumba, salsa, latin music,... a càrrec de DJ Smile - Xocolatada a la matinada
A 2/4 d'1 de la matinada, a la Carpa de la plaça de les Nacions sense Estat
Organitza: Skarabat i Regidoria de Cultura
Gratuït

gener

Dissabte dia 2

24è Parc de Nadal de Tàrraga: tallers, animació i activitats per a petits i joves
• De 4 tarda a 8 vespre, Plaça de les Nacions sense Estat i espais urbans adjacents
• A les 6 de la tarda, presentació del capgròs del Guixanet a càrrec de l'Associació per la Cultura Nacional Guixanet
Organitza: Regidoria de Cultura

Dissabte dia 2

Recollida de cartes per als Reis d'Orient de la mà del Patge Kassam
De 5 tarda a 8 vespre, al Palau dels Marquesos de la Floresta (carrer del Carme)
Organitza: 24è. Parc de Nadal i Foment Targari

Diumenge dia 3

24è Parc de Nadal de Tàrraga: tallers, animació i activitats per a petits i joves
• De 4 tarda a 8 vespre, Plaça de les Nacions sense Estat i espais urbans adjacents
• A les 6 de la tarda, espectacle Els minairons a càrrec de La Cremlera
Organitza: Regidoria de Cultura

Diumenge dia 3

Recollida de cartes per als Reis d'Orient de la mà del Patge Kassam
De 5 tarda a 8 vespre, al Palau dels Marquesos de la Floresta (carrer del Carme)
Organitza: 24è. Parc de Nadal i Foment Targari

Diumenge dia 3

Sessió de ball amb el grup Mediterrània Quartet
A les 7 de la tarda, a la sala de festes La Granja (carrer de La Granja, s/n)
Organitza: Regidoria de Cultura
Preu: 6 euros (amb consumició inclosa)

Dilluns dia 4

24è Parc de Nadal de Tàrraga: tallers, animació i activitats per a petits i joves
• De 4 tarda a 8 vespre, Plaça de les Nacions sense Estat i espais urbans adjacents
• A les 6 de la tarda, cercavila de clausura amb batBATuka i els participants als tallers de circ, instruments reciclats i batucada
Organitza: Regidoria de Cultura

Dilluns dia 4

Recollida de cartes per als Reis d'Orient de la mà del Patge Kassam
De 5 tarda a 8 vespre, al Palau dels Marquesos de la Floresta (carrer del Carme)
Organitza: 24è. Parc de Nadal i Foment Targari

Dimarts dia 5

Cavalcada de Reis 2010
A les 7 de la tarda, amb el següent recorregut: carretera C-14, carrer de Sant Pelegrí, plaça del Carme, carrer del Carme i Plaça Major
Organitza: Comissió Cavalcada de Reis BAT

Diumenge dia 10

Concert de Reis amb peces de Händel, Vivaldi, Bach, Verdi i Haydn
A càrrec de Camerata Barroca de Catalunya
A les 7 de la tarda, al

Teatre Ateneu (plaça del Carme, 12)
Organitza: Regidoria de Cultura i Polifònica de l'Urgell
Preu: 12 euros

EXPOSICIONS

Dones valentes d'Aitor Fernández

Instantànies que mostren algunes de les dones que lluiten incansablement per trencar tabús i estigmes. Són dones que amb el seu treball fan que la societat evolucioni cap a una normalització justa. Fins al 31 de desembre, al Museu Comarcal de l'Urgell (carrer Major, 11)
Organitza: Regidoria de Polítiques d'Igualtat
Horari: De dilluns a dissabte, de 19 a 21 h.; Diumenges i festius, de 12 a 14 h. i de 19 a 21 h.
Dia 25 de desembre, tancat

Des-composició del paisatge · Pintures de Glòria Coma

Aquesta és la darrera sèrie de pintures de l'artista targarina Glòria Coma Torres, l'obra de la qual pren el paisatge natural de l'Urgell com a principal referent.
Horari: De dilluns a dissabte, de 19 a 21 h.; Diumenges i festius, de 12 a 14 h. i de 19 a 21 h.
Dies 25 de desembre i 1 de gener, tancat

Mostres permanents del Museu Comarcal de l'Urgell (carrer Major, 11)

- Antoni Alsina Amils: Un artista entre dos segles (1863 - 1948)
- Sales Nobles de Cal Perelló
- Sales d'Arqueologia
- Horaris:
- De dilluns a divendres, de 12 a 14 h.
- Dissabtes, de 12 a 14 h. i de 18 a 21 h.
- Diumenges i festius, de 12 a 14 h.
- Dies 25 de desembre i 1 de gener, tancat

Altres activitats de Nadal

Botiga de Comerç Just
Fins al dia 5 de gener, als porxos de la plaça Major, 12
De dilluns a dissabte, de 10 a 13:30 h. i de 17 a 20:30 h. (dies laborables)
Organitza: Grup de Missions i Mans Unides de Tàrraga

Els productes, artesanies i alimentació són elaborats per cooperatives i grups de l'anomenat Tercer Món amb els criteris de "comerç just", o sigui, sense explotació infantil, amb salaris dignes i respecte a la natura. Importats per Intermón-Oxfam com ajuda al desenvolupament. Una oportunitat perquè els regals de Nadal també siguin solidaris.

Campanya de joguines de Creu Roja Tàrraga

Fins al dia 5 de gener, a local de Creu Roja Tàrraga (avinguda de Catalunya, 51)
Organitza: Creu Roja Tàrraga
Creu Roja Tàrraga es sensibilitza amb les famílies que viuen en situació de desigualtat i torna a promoure la campanya de joguines.

Es fa una crida solidària a la ciutadania perquè faci aportacions de joguines noves que no siguin sexistes ni bèl·liques. Aquestes aportacions es destinaran íntegrament als col·lectius més desfavorits del nostre territori, i gràcies a la implicació dels voluntaris/es, els nens i nenes beneficiaris de la campanya podran gaudir de la nit màgica de Reis.





l'equip de centre disseny
innova us desitja **bones festes!**